

Protokoll fört vid Kommunstyrelsens pensionärsråd (KPR) den 22 september 2020

Tidpunkt: 10:30-12:00

Plats: Skype

Närvarande: se sidan 2 i protokollet

Dag för justering:

**Elsemarie Bjellqvist
ordförande**

**Lena Hedquist
vice ordförande**

Närvarande:

Ordförande	Elsemarie Bjellqvist (PRO),
Vice ordförande	Lena Hedquist (SPF Seniorerna)
Ledamöter	Anders Lidbeck (SPF Seniorerna) Anne-Marie Bergström (SPF Seniorerna) Leif Johansson (PRO) Margareta Persson (SKPF) Roland Eliasson (SKPF)
Ersättare	Astrid Kågedal (SPF seniorerna) Gunilla Persson (PRO) Inga Lundvall (SKPF) Irene Svensson (SPF Seniorerna) Karin Hanqvist Karin Lund (SPF Seniorerna) Lars-Erik Karlsson (PRO) Lena Larsen (SKPF) Yvonne Wendt (SPF Seniorerna)
Adjungerad	Sirpa Pyörre (Ikinuoret)
Ej närvarande	Christina Folke (SPF Seniorerna) Britt-Marie Ekvall (PRO) Helena Kivisaari (Ikinuoret)

Närvarande tjänstemän: Förvaltningschef Patric Rylander, Avdelningschef Raili Karlsson, biträdande avdelningschef Linda Hamnes, avdelningschef Kicki Elofsson och KPR:s sekreterare Kerstin Tägt

Övriga närvarande: Hanna Markkula

- 1. Genomgång av närvaro**
Sekreteraren gick igenom närvaron.
- 2. Val av protokolljusterare**
Ordförande Elsemarie Bjellqvist och vice ordförande Lena Hedquist utsågs att tillsammans justera dagens protokoll.
- 3. Anmälan av övriga frågor, samt fastställande av dagordning**
Övriga punkter:
Fråga från Astrid Kågedal om granskning av hemtjänsten.
- 4. Anmälan av protokolljustering KPR 7/2020-O8-18**
Anmälan lades till handlingarna.
- 5. Anmälan av protokolljustering ÄN 6/2020-O8-25**
Anmälan lades till handlingarna.

Genomgång av ärenden till äldrenämnden den 29 september 2020

- a. Tertiärrapport 2 2020 Äldrenämnden**
Dnr 1.2.2-368/2020
KPRs yttrande:

Av den sammanfattande analysen i tjänsteutlåtandet framgår ”Effekterna av Coronapandemin har haft en stor påverkan på äldreförvaltningens arbete under årets två första tertial och kommer även fortsättningsvis ha betydelse.”

KPR instämmer och inser att förvaltningen slitit hårt och gjort det bästa möjliga. Äldreomsorgen i Stockholm har verkligen hamnat i fokus. De svåra konsekvenserna med många äldre som avlidit inom stadens äldreomsorg måste få en stor påverkan på hur framtidens äldreomsorg ska utformas. Många av de brister som nu är så tydliga, har pensionärsrådet många gånger påtalat.

I Tertiärrapport 2 redovisas liksom i tertiärrapport 1, hur äldreförvaltningen har uppfyllt de mål som ställts av Äldrenämnden och Kommunfullmäktige. Ett nämndmål

är att "Äldrenämnden bidrar i arbetet med förebyggande och stödjande insatser till äldre som tillhör sårbara grupper."

KF:s mål för verksamhetsområdet är att:

"I Stockholm har äldre en tillvaro som präglas av hög kvalitet, trygghet och självbestämmande".

KPR vill upprepa vårt yttrande över tertialrapport 1 att när KPR får läsa att målen är helt uppfyllda, är det helt fel i en tid när många sköra äldre avlidit inom äldreomsorgen i Stockholm.

Konsekvenserna av pandemin har naturligtvis varit stora det senaste halvåret. Det har bl a inneburit att de mål som funnits inte alls har uppfyllts vilket borde framgå av rapporten. Utvärderingen av brister och hur pandemin hanterats borde därför resultera i att staden ser över sitt redovisningssystem.

KPR vill särskilt kommentera följande. Vi har genom den regelbundet utsända lägesrapporten fått en utmärkt redovisning av hur förvaltningen arbetat. Det skedde snabbt en omställning av arbetet, vilket också resulterade i att de boende på särskilda boenden och de som har hemtjänst fick ett bättre skydd. Vi behöver inte här påpeka att bristen på lager av skyddsutrustning var en skandal. Och vi vill framhålla att hemtjänstutförarna inte alltid respekterade omsorgstagarnas önskemål om tillräckliga skydd.

De brister som finns inom äldreomsorgen t ex vad gäller personalpolitiken, hygienrutiner och dålig kontinuitet inom hemtjänsten blev en stor fråga. Vi hoppas nu att alla de löften som framfördes om en kraftig förstärkning av äldreomsorgen verkligen ska uppfyllas.

Men vi vill också ta upp risken för ökad både fysisk och psykisk ohälsa hos personer över 70 år. Vi har i allra högsta grad respekterat de rekommendationer som myndigheterna kommit med. I början av pandemin var budskapet att 70+ skulle hålla sig hemma. Så småningom justerades det till att vi fick gå ut, men hålla social distans. Men många har fortsatt att hålla sig hemma. Vi anser att staden särskilt ska uppmärksamma konsekvenserna av det liv som 70 + har haft det senaste halvåret. Alla har inte fritidshus att fly till. Och alla har inte bil att förflytta sig med.

De mötesplatser som förut varit en stor tillgång för oss seniorer har varit stängda i snart ett halvår och måste snarast göras tillgängliga både för

pensionärsorganisationer och även den enskilde som inte är medlem i någon förening. Mycket av verksamheterna för seniorerna är helt beroende av tillgången på lokaler inte minst när nu den kallare årstiden närmar sig.

Patric Rylander informerade om att siffrorna i Tertialrapport 2 avser Äldrenämndens frågor och därför kan frågorna vara grönmarkerade, men inte för staden som helhet.

Gemensamma riktlinjer avseende träffpunkternas lokaler håller på att tas fram när det gäller förhindrande av smittspridning. Riktlinjerna skickas ut när de förankrats hos äldreomsorgscheferna. Alla äldreomsorgschefer har fått de rekommendationer PRO gjort utifrån Folkhälsomyndighetens rekommendationer.

b. Revidering av riktlinjer för handläggning inom socialtjänstens äldreomsorg

Dnr 3.1-268/2020

Linda Hamnes presenterade riktlinjerna. Bilderna skickas ut till KPR efter mötet.

Ärendet bordlades till kommande möte den 13 oktober.

c. Skrivelse om riktade inspektioner i hemtjänsten

Dnr 1.6-337/2020

Yttrande från KPR:

KPR uppskattar att de riktade inspektionerna har ägt rum. Men vi konstaterar att inspektionerna har fokuserats enbart på arbetskläder. Enligt Socialstyrelsens föreskrifter för basala hygienrutiner för hemtjänst finns fem olika punkter som ska gälla. Inspektionen visar att föreskrifterna inte helt följs vad avser arbetskläder. Men av inspektionen framgår inte alls om rutinerna enligt punkterna 2-4 följs.

Eftersom inte heller avtalen mellan staden och de privata hemtjänstutförarna följs förväntar vi oss att äldreförvaltningen inte bara följer upp granskningen av arbetskläder. Vi förväntar oss också att förvaltningen följer upp hur punkterna 2-4 följs och kommer med förslag till åtgärder. Pandemin visar att detta behövs.

Den fullständiga rapporten mailas från Äldreförvaltningen till KPR efter mötet.

d. Skrivelse om åtgärder för smittspridning

Dnr 1.6-370/2020

Inga synpunkter lämnades av KPR. Ärendet läggs till handlingarna.

e. Riktlinjer för bostadsförsörjning

Dnr 3.1-366/2020

KPR yttrande:

Riktlinjer för bostadsförsörjning ska enligt lag innehålla kommunens mål för bostadsbyggande och utveckling av bostadsbeståndet samt kommunens planerade insatser för att uppnå målen.

I riktlinjerna (sid 29) uppges att “ nyproduktionen av bostäder bara är en liten del av det existerande beståndet och att ett effektivare utnyttjande av det befintliga beståndet är avgörande för hur bostadsbristen kan mötas, framför allt i närtid”.

KPR kan dock konstatera att den absoluta huvuddelen av riktlinjerna ägnas frågan om hur bostadsförsörjningen ska kunna tryggas genom nybyggnation i olika boendeformer, medan förändring och tillgängliggörande av den befintliga bebyggelsen knappast berörs.

Som KPR uppfattat saken finns det för närvarande inte någon enhetlig definition av vad en tillgänglig bostad är. Enligt riktlinjerna(sid 44) ska en sådan tas fram och därefter följas av en inventering av bostadsbeståndet med stöd av definitionen.

Definitionen och inventeringen kommer med all säkerhet att underlätta hanteringen av frågor rörande bostäders tillgänglighet i det befintliga bostadsbeståndet. Enligt KPR är detta en mycket angelägen uppgift, inte minst mot bakgrund av att en stor grupp äldre bor just i dessa äldre, relativt billiga lägenheter, ofta utan hiss.

Mot bakgrund av att det kan ta en viss tid innan definition och inventering har verkställts vill KPR i nuläget gärna få uppgifter om det finns några konkreta mål och planerade insatser från kommunens sida som avser tillgänglighet i befintligt bostadsbestånd.

KPR anser också att de krav på tillgänglighet som kommer att följa av den ovan nämnda definitionen bör ställas på såväl allmännyttiga som privata bostadsföretag.

Hanna Markkula meddelar att riktlinjerna för boendeförsörjningen tangerar boendepånen, som berör vård- och omsorgsboenden. Fler aktörer ska stimuleras att bygga för äldre. De privata företagen planeras bygga fler servicehus som hyresrätter.

Mötet beslutade enligt yttrandet.

f. Motion om tryggare anställningar

Dnr 1.6-340/2020

KPR har inga synpunkter på ärendet. Lägg till handlingarna.

g. Remiss/Motion om att utöka stödet till Volontärbyrån

Dnr 1.6-385/2020

KPRs yttrande:

Volontärbyrån har fått pengar från stadens medel. Sedan 1 januari 2020 finns ett avtal med Volontärbyrån med uppdrag att förse ideella föreningar med volontärer. KPR som består av de tre största pensionärsorganisationerna i Stockholms stad, ifrågasätter om detta är ett uppdrag för en kommunal förvaltning. Ideella organisationer är just ideella, och är en viktig del av det demokratiska samhället.

Äldreförvaltningen: Volontärbyrån är ett komplement till det arbete som vi bedriver och är ett budgetuppdrag från Äldrenämnden.

Nästa vecka träffar Äldreförvaltningen representanter för Volontärbyrån för att utvärdera arbetet.

h. Motion om att tillgängliggöra demokratin

Dnr 1.6-365/2020

Inga synpunkter från KPR. Ärendet läggs till handlingarna.

i. Remiss överenskommelse Region Sthlm och kommunerna

Dnr 1.6-391/2020

Inga synpunkter från KPR. Ärendet läggs till handlingarna.

j. Remiss av Nationellt sammanhållet system för kunskapsbaserad vård SOU 2020/36

Dnr 1.6-478/2020

Riksorganisationerna är remissinstanser och KPR lämnar inga synpunkter i ärendet. Ärendet läggs till handlingarna.

k. Revidering av tillämpningsanvisningar för köhanteringsystem vård- och omsorgboenden

Dnr 3.5-418/2020

Inga synpunkter från KPR. Ärendet läggs till handlingarna.

l. Fördelning av statsbidrag avseende äldreomsorgslyftet

Dnr 3.4-367/2020

KPRs yttrande:

KPR anser att Äldreomsorgslyftets syfte att stärka kompetensen är mycket bra. Vi förutsätter att staden nu kommer att använda varenda krona för att se till att ny och befintlig personal får möjlighet att genomföra de utbildningar som avses.

Ärendet lades till handlingarna.

m. Redovisning av beslut och domar särskilt boende

Dnr 4.1-360/2020

Hanna Markkula föredrog ärendet.

Väldigt få ärenden har gått vidare till kammarrätten med hänvisning till ålder och dessa har i regel inte fått rätt. Tre domar har beslutat emot Äldrenämnden i kammarrätten.

Rättspraxis är att 90 år är en hög ålder och inom Stockholms stad är den beslutade åldern 85 år. Det ser olika ut mellan olika stadsdelar, demografi och andra orsaker. För tillfället finns det många lediga lägenheter i en del stadsdelar, men biståndsbedömningen ska utgå från behov och inte antalet lediga bostäder.

KPR menar att det finns stora skillnader även i biståndsbedömningen i de olika stadsdelarna.

Ärendet läggs till handlingarna.

8. Förvaltningschefens information

- Äldreförvaltningen följer utvecklingen i pandemin och smittspridningen har inte ökat. Vi arbetar med att häva besöksstoppet till den 1 oktober och ska träffa stadsdelsförvaltningar och även Storstockholm i frågan.
- Staden behöver en tydligare krisorganisation och en tydligare kommunikationsorganisation. Det pågår ett arbete med besluten i centrala krisledningen och ett omfattande arbete har börjat med utvärderingen av pandemin. Staden har startat en tillsättning av konsulter från bland annat Försvarshögskolan som kommer att se över arbetet som gjorts.
- Äldreförvaltningen har under våren och sommaren förväntats ta en stor roll kring pandemin. Det finns behov av att tydliggöra fackförvaltningarnas roll och ansvar.
- Det förebyggande arbetet behöver utvecklas och även samarbetet med regionen. Primärvårdens samarbete med hemtjänsten behöver ses över.
- Verksamhetsnära utbildning i basala hygienrutiner har påbörjats och utbildningarna sker på plats ute i verksamheterna.
- De digitala mötena ska förbättras.
- Äldreförvaltningen ska förstärkas med medarbetare med hälso- och sjukvårdskompetens och kommunikation.
- Den 1/9 började Susanne Brinkenberg som ny chef på Stockholms Trygghetsjour. Rekrytering pågår av biträdande avdelningschef för Team utbildning, efter Marita Åkersten.
- Gillis Hammar har gått i pension och Alexandra Göransson är nu biträdande stadsdirektör.

Fråga från KPR: Skulle kommunala läkare stärka verksamheterna? Patric Rylander menar att det är en politisk fråga, men behoven av hemtjänst kommer att öka och på vård-

och omsorgsboendena vore det önskvärt med mer hälso- och sjukvårdskompetens.

9. Äldreombudsmannens information

Äldreförvaltningen har ingen ny information om det kommer att tillsättas någon ny äldreombudsman.

10. Övriga frågor

Granskning av hemtjänstföretag:

Det finns en funktion på Äldreförvaltningen som granskar hemtjänstutförare och det är ett arbete som sker löpande. Antalet hemtjänstutförare har minskat och det finns idag 75 hemtjänstutförare. En del av de tidigare avtalen med utförare har hävts. För att kunna upphandlas behöver hemtjänstföretagen vara godkända av IVO, inspektionen för vård och omsorg.

Nästa sammanträde blir den 13 oktober.

Det finns önskemål om att återuppta fysiska möten i höst. Beslutades att vi planerar för att ha ett fysiskt möte nästa gång, men även en möjlighet att vara med digitalt för dem som vill. För att boka lokalen behöver vi anmäla oss i tid om man tänker delta fysiskt, eller inte. Äldreförvaltningen kontaktar Svärdet för att se om de kan ta emot.

Mötet avslutas.

Vid protokollet

Kerstin Tägt
Sekreterare för kommunstyrelsens pensionärsråd